TRUMPA ISTORIJA

RENĖ RASA

Dudienė buvo viena iš tų moterų, kurios visada jaučiasi teisios, nors savo nuomonę keistų kelis kartus į dieną.

Kai jos kaimynė Martienė nusipirko peruką, Dudienė tik skėstelėjo rankomis:

— Na, ir ką čia sugalvojai! Vaikščiosi dabar kaip su kepure. ....

Bet kaip pati peruką pasimieravo ir veidrodyje staiga pamatė modernią pajaunėjusią, pagražėjusią moterį, nedavė vyrui ramybės tol, kol iškaulino dvidešimt dolerių.

Nuo tos dienos niekas jos nebematė išsidraikiusiais ar nušiuvusiais plaukais. Žinoma, neskaitant vyro, nes negi eis moteriškė į lovą su peruku — nakčiai nusiimdavo. Bet vyras nė nepastebėjo, jam žmona visad žmona, ar su peruku ar be. Svarbu, kad pasitikdavo grįžtantį iš darbo ir pietums mėgstamus šonkauliukus su krienų padažu išvirdavo.

Visi kiti betgi atkreipė dėmesį į pasikeitusią Dudienę, ir ji buvo labai patenkinta nauju atradimu. Užtat Martienė pasijuto nuskriausta. Ji buvo pirmoji, kuri peruką nusipirko, o dabar visas dėmesys teko Dudienei.

— Ne tai, kad pavydėčiau, — skundėsi vyrui, — bet kas teisybė, — tai teisybė: aš buvau ta, kuri supratau pažangos reikšmę ir nepabūgau pralaužti siauro galvojimo ribas. O dabar Dudienė nosį riečia, lyg čia jos nuopelnas būtų...

Bet vyras buvo taip pripratęs prie žmonos kasdieninių nusiskundimų, jo manymu, nereikšmingais namų reikalais, kad nė nesiklausė. Supykusi Martienė nutarė vyrui daugiau nieko nepasakoti. Bet Dudienei pasiryžo nepasiduoti. Nuo tos dienos pradėjo taupyti: ir mėsą blogesne pirko, dažnai pietums ne šonkauliukus, bet tik makaronus su padažu išvirdavo, o alų vyrui visai uždraudė gerti, girdi, nesveika širdžiai. Atliekamą doleri vis dėdavo į komodos kampą. Taip sutaupė pusšimtį.

Bet naujas perukas, kurį buvo nužiūrėjusi, kainavo netoli šimto. Tad viena dieną padejavo vyrui, kad lovos baltiniai plyšta, reikia naujų. Gavo penkiasdešimt dolerių.

Kai sekmadienį abi kaimynės susitiko prie bažnyčios, Martienė jau buvo su platininiu peruku. Dudienė net pažaliavo iš piktumo, nes jos kaštoninės garbanos atrodė kaip prasta vilna prieš sidabro siūlais spindinčią draugės šukuosena. Nutarė nenusileisti.

Taip pamažu prasidėjo lenktynės: kai viena nusipirkdavo peruką, kita dar gražesnį ar imantresnį kur nors surasdavo. Taupyti jau nebuvo kada, reikėjo greitai veikti.

Vyrai staiga pajuto, kad permažai uždirba. Anksčiau tai ir į banką pasidėdavo, o dabar vos galą su galu suvesdavo — vis atsirasdavo nenumatytu, svarbių pirkimų. Pagaliau žmonos net priedangos nebeieškodavo ir tiesiai reikalaudavo pinigų perukams. Miegamųjų pasieniuose dvėso vis naujos galvos, kiekviena kitokio atspalvio, kitokios šukuosenos.

Pagaliau vyrai priėjo išvados, kad reikia ką nors daryti. Vieną šeštadienio popietę, kai abiejų žmonos,

O. KUNDROTAITĖ MERGAITĖ

kiekviena atskirai, išvažiavo į miesto centrą apsipirkti, susitiko prie tvoros aptarti padėtį.

— Maniškės geruoju neperkalbėsi, — pareiškė Duda. — Ji tokiam įkaršty, kad jokie argumentai neveikia.

— Tas pats ir su manąja, — pritarė Martis.

— Tai ką darom? — kreipėsi į draugą Duda.

— Reikia imtis gudrybių, — pasiūlė Martis.

— Kokių?

— Hmm, — truktelėjo pečiais Martis ir abu susimąstė.

— O jei mes taip pradėtumėm peruką po peruko pirkti, — šovė mintis į galvą Dudai, — gal tada ir jos pamatytų, kaip kvaila taip pinigais švaistytis!

— Tik dvigubas švaistymasis išeitų, — nepritarė Martis. — Taip neįtikinsi.

— Kažin kaip būtų taip plikę pridengus, — šyptelėjo Duda braukdamas ranka per blizgantį pakaušį.

— Cha, cha, cha..., — nusijuokė Martis. — Je, jaunystė... Ir aš turėjau garbanas, kaip karčius, o dabar... nutriušę siūleliai beliko...

— Abu vyrai parymo ant tvoros užmiršę savo išlaidžias žmonas, paskendę jaunų dienų prisiminimuose.

Taip tą dieną nieko ir nenutarė.

— Tik pažiūrėk, — rodė vakare Dudienė vyrui savo naują, tankiom garbanėlėm peruką.

— Hmm, — numykė tas. — Atrodai kaip Kizlų pudelis, — neiškentė.

— Ką? — pastatė akis Dudienė. — Pudelis?... Tavo informacijai, tai naujausios mados šukuosena. Tu nori, kad aš apsileidus vaikščiočiau, kad atsilikčiau nuo gyvenimo?... Manai, kad tavo pakaušis šviečia, tai ir aš turiu savęs neprisižiūrėti?!... — raudo, balo ir vis daugiau karščiavosi žmona.

Paskutinieji žodžiai kaip kūju trenkė Dudai į galvą: jam žmona dar niekad nebuvo prikišus plikės. Tas tik jį ir palaikė, kai plaukai pradėjo slinkti. O dabar?...

— Dabar žinosim, — pratarė jis pro dantis ir, trinktelėjęs durimis, išėjo.

Martienė tuo tarpu mieravosi savo juodas kaip Kleopatros garbanas ir negalėjo atsidžiaugti. Bet Martis vos širdies smūgio negavo pamatęs kainą:

— Du šimtai!... be garso prašnabždėjo lūpos.

Abu vyrai nutarė veikti.

Bet Duda jokiu būdu negalėjo užmiršti žmonos priekaišto. Jam dabar atrodė, kad ir kiti tik į jo plikę žiūri, kad tas šviesus apskritimas pakaušyti kaltas net, kad jo vyresniuoju buhalteriu nepaskyrė.

Abiejų šeimų gyvenimas pasikeitė iš pagrindų. Visa tai, kas anksčiau buvo svarbu, dabar nustojo reikšmės. Kiekvienas jautėsi savaip nelaimingas ir vienišas savo problemoje.

Duda pagaliau apsisprendė. Jis mylėjo žmoną ir nenorėjo jos prarasti. O tam, atrodė, buvo pavojus, nes buvo tikras, kad ji neapkenčia jo plikės.

Ir taip vieną dieną jis grįžo visai kitas žmogus — vietoj plikės buvo tankių plaukų pluoštas. Žmona taip ir sustingo pamačius vyrą be skrybėlės. Jis atrodė aukštesnis, galva kažkaip nusmailinta, o tas kuodas ant viršugalvio — kaip gaidžio skiauterė.

— Dabar tau nebereikės gėdintis mano praplikusio pakaušio, — kiek užgauliai, bet drauge viltingai pasakė Duda.

Dudienė liko bežadė. Ir prie geriausių norų ji negalėjo apsimesti susižavėjusi vyro pasikeitimu. Jis jai atrodė nenatūralus, atstumiantis ir visai svetimas. Čia pat nutarė trūk-plyšk atgrasinti vyrą nuo to gėdingo lopo.

Vieną rytą, kai abu sėdėjo prie pusryčių stalo, Dudai pasirodė, kad kažkas švelniai kedena jo plaukus. Atrodė keista ir kvailai šypsodamasis pasižiūrėjo į žmoną. Ji betgi ramiausiai gėrė kavą. Bet, kai pasilenkė valgyti, pajuto, kad kažkas slenka nuo viršugalvio ant kaktos, ant nosies ir staiga plumpteli tiesiai į kiaušinienę. Lėkštėje gulėjo plaukų pluoštas. Dudienė prunkštelėjo, bet pamačiusi vyro nuostabos, gėdos ir susigraužimo perkreiptą veidą, nurimo. Abu sėdėjo tylūs ir arti ašarų, nes žmonai pagailo vyro, o vyrui žmonos. Staiga puolė viens kitam į glėbį ir kits kitą pertraukdami tikino, kad drauge išgyventi metai, meilė ir prisirišimas buvo daugiau nei praėjusi jaunystė, išretėję plaukai ar net plikė, nuo kurios Dudienė kantriai krapštė acitonu aptirpdytus klijus.

Kitaip reikalai klostėsi pas Marčius. Ilgai vyras suko galvą, kaip atpratinti žmoną nuo naujų perukų, bet nieko nesugalvojo. Visai netikėtai įkvėpima gavo iš televizijos programos apie magnetą ir neatidėliodamas ėmėsi darbo.

Kai vieną šeštadienį išsiruošė į balių ir Martienė, dėvėdama savo vėliausio stiliaus "shagy dog" peruką, sėdo į automobilį, vyras iš nekantrumo ir susijaudinimo vos į namo šoną neįvažiavo. Bet planas veikė, jau sukant į gatvę Martienė staiga griebėsi už galvos:

— Kaip dabar važiuoji, — subarė vyrą, — net plaukus kelia, policija pričiups...

Martis kietai suspaudė lūpas, kad negurkteltų juokas, kuris kuteno gerklę: vos Martienė nuleidžia ranką, perukas taip ir strikteli į viršų lyg išgąsdintas kralikas. Ką ji nedarė — spaudė, glostė, plojo, plaukai stojosi piestu, o perukas kilo ir nesidavė priplojamas.

— Kas čia dabar, kas čia dabar... — spurdėjo Martienė automobilyje ir net šaltu prakaitu apsipylė iš desperacijos.

— Stok, — pagaliau sušuko. — Aš negaliu taip važiuoti... Nesuprantu, kas tam perukui?... Grįžtam namo, užsidėsiu kitą... Pamanyk, tiek sumokėjau, aš jiems parodysiu, — ir nutraukus nepaklusnias garbanas įkišo jas į rankinuką.

Martis be žodžių apsisuko. Skersomis žvilgčiojo jis į pražilusiais trumpais plaukais žmoną ir, nors buvo jos gaila, drauge ir juokas ėmė.

Martienė ilgai neužtruko ir po poros minučių išėjo platininiais "pudelio" plaukais. Bet jos veidas nervingai trukčiojo, o neramios akys vis žvilgčiojo į laikrodį:

— Jau pavėluosim, o žadėjau anksčiau ateiti, — priekaištingai pažiūrėjo į vyrą. Bet šiandien jis buvo įsikūnijusi kantrybė — nė žodžio.

Bet vos pradėjo važiuoti, Martienė vėl griebėsi už galvos: ir "pudelis" nerimo vietoj, ir tas kaip užkerėtas kilo nuo galvos.

— Stok, — šį kartą Martienė nė nemėgino peruko glostyti. Martis, apsukęs ratą vidury gatvės, įvažiavo automobilį į garažą. Žmona isteriškai kukčiojo ir nesijudino iš vietos, lyg pasiryžusi čia visą naktį praleisti.

— Neverk, ramino ją Martis. — Mesk tuos perukus pre tvorą, matai, kad niekam tikę. Turi savo plaukus... kad ir pražilę kiek, bet gražesni už tuos juodus ir šviesius karčius, kurie kaip karčiai ir atrodo...

— Visi sakė, kad gražu..., — pro ašaras pratarė Martienė.

— O ką sakys?... Negi teisybę?... Tiek pinigo išmeti ir kas iš to. Visi mato, kad ne savi, — įtikinėjo Martis.

— Mano žili, — jau kiek netikru balsu ištarė Martienė.

— Ale savi, ir vistiek gražūs! Kitos net žilai dažo, o tu nori paslėpti... — kantriai dėstė Martis.

— Bet kodėl taip? Taip niekad nebuvo?... — vėl prisiminė savo išgyvenimus Martienė.

— Kas ten žino, — nenorėjo gilintis į temą Martis ir išsiėmęs nosinį padavė žmonai. Ji nusišluostė blakstienų dažais pasruvusias ašaras ir nedrąsiai užklausė:

— Mano plaukai gražesni?

— Žinoma... O be to, pareini namo ir nežinai ką pamatysi — blondinę, juodplaukę ar raudonplaukę. Kas dieną vis kita, lyg su svetima, ne sava žmona gyventum, — mėgino juokauti Martis.

Šį kartą ir Martienė nusišypsojo, o dar po valandėlės visai nusiramino.

Nuo tos dienos Dudienė ir Martienė tapo didžiausios "natural look" šalininkės.

Taip pasibaigė istorija su perukais, kurie savo dienas baigė palėpėje. Vyrai apie juos užmiršo, o moterys neminėjo, lyg jų visai nebūtų buvę.